

28.9.2015

Asia

Raha-automaattiyhdistyksen menettely sijoituskorvausasiassa

Osapuolet

Toimenpidepyynnön kohde:

Raha-automaattiyhdistys, Espoo

Toimenpidepyynnön tekijät:

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, Helsinki

Päivittäistavarakauppa ry, Helsinki

Ratkaisu

Asia jätetään tutkimatta.

Vireilletulo

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry ja Päivittäistavarakauppa ry (jäljempänä liitot) ovat tehneet 13.3.2015 Kilpailu- ja kuluttajavirastolle toimenpidepyynnön. Toimenpidepyynnössä epäillään Raha-automaattiyhdistyksen (jäljempänä RAY) vaarantavan päätöksenteollaan kilpailuneutraliteettia ja syyllistyvän määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön.

Liitot pyytävät, että Kilpailu- ja kuluttajavirasto selvittää, onko RAY:n toiminta kilpailulain vastaista ja voidaanko RAY:n tapaa yksipuolisesti muuttaa peleistä maksettavaa sijoituskorvausta pitää kilpailulain 7 §:ssä ja SEUT 102 artiklassa tarkoitettuna määräävän markkina-aseman väärinkäyttönä. Lisäksi liitot katsovat, että viraston on käynnistettävä neuvottelut, joilla pyritään poistamaan kilpailua vääristävä menettely.

Asiaselostus ja ratkaisun perustelut

Toimenpidepyynnön mukaan RAY on yksipuolisesti muuttanut yrityskumpaneidensa tiloihin sijoitetuista raha-automaateista maksamaansa sijoituskorvausta siten, että automaattien tuotosta vähennetään ensin arpajaisvero kokonaisuudessaan ja sijoituskorvaus maksetaan vähennyksen jälkeisestä tuotosta. Sijoituskorvauksen muutoksesta RAY on kertonut 24.3.2014 tiedotteella.

28.9.2015

Toimenpidepyynnön tekijöiden mukaan RAY:n yksipuolinen menettely ei ole asiallista, koska RAY:llä on arpajaislain mukainen yksinoikeus raha-automaattien käytettävänä pitämiseen, kasinopelien toimeenpanemiseen ja pelikasinotoimintaan. Lakisääteisen monopolinsa vuoksi RAY:n olisi tullut neuvotella sijoituskorvauksen muuttamisesta sopimuskumppaniensa kanssa.

Toimenpidepyynnössä epäillään myös RAY:n yrityskumppaneilleen asettaman korvaustason olevan kohtuuton ja sijoituspaikkakorvauksia koskevan päätöksenteon vaarantavan kilpailuneutraliteettia, koska kysymyksessä on valtion määräysvaltaan kuuluvan yhteisön soveltama menettely, joka vääristää terveen ja toimivan kilpailun syntymistä ja kehittymistä.

RAY:n sijoituskorvauksia koskevasta tiedotteesta ilmenee, että RAY:n hallitus on päättänyt muuttaa sijoituskorvauksen laskentatapaa siten, että automaattien tuotosta vähennetään ensin arpajaisvero kokonaisuudessaan. Sijoituskorvaus 17 prosenttia maksetaan vähennyksen jälkeisestä tuotosta. Muutos toteutetaan vaiheittain siten, että 1.1.2017 alkaen tuotosta vähennetään arpajaisvero kokonaan.

Tiedotteen mukaan arpajaisvero on noussut 2000-luvulla kolmesta prosentista kahteentoista prosenttiin. Yrityskumppaneiden saama korvaus seitsemäntoista prosenttia tuotosta on pysynyt samana, mutta sijoituskorvaukset ovat kasvaneet 76,7 miljoonasta eurosta yli sataan miljoonaan euroon. Arpajaisveron korotukset ovat vähentäneet tuottojen ohjautumista yleishyödyllisiin tarkoituksiin.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston asiassa soveltama tutkimatta jättämistä koskeva säännös

Kilpailulain (948/2011) 32 §:ssä on säännös asioiden tutkimatta jättämisestä. Kilpailulain 32 §:n tarkoitus on sitä koskevien esitöiden (HE 88/2010) mukaan ollut antaa virastolle paremmat mahdollisuudet priorisoida tehtäviään ja keskittyä lain 1 §:ssä tarkoitettujen tavoitteiden kannalta merkittävien kilpailunrajoitusten selvittämiseen.

Kilpailulain 32 pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan virasto voi jättää asian tutkimatta, jos ei voida pitää todennäköisenä, että kyseessä on lain 5 tai 7 §:n tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 tai 102 artiklassa tarkoitettu kilpailunrajoitus. Säännöstä koskevien perustelujen mukaan (HE 88/2010) asia jätetään tutkimatta 2 momentin 1 kohdan perusteella, jos voidaan kohtuudella olettaa, että menettely ei kuulu kilpailulain tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen kilpailusääntöjen soveltamisalaan.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto on tehnyt tutkimatta jättämistä koskevan päätöksensä asiassa seuraavin perustein:

28.9.2015

Kilpailu- ja kuluttajavirasto katsoo sille toimitettujen selvitysten perusteella, että kaikki toimijat ovat samassa asemassa RAY:hyn, eikä sen menettely vaikuta toimijoiden väliseen kilpailuun. RAY:n yksinoikeus aiheutuu laista, eikä kilpailulakia ole tarkoitettu oikeudellisen monopolin hintavalvontaan.

Kohtuutonta hinnoittelua koskevan väitteen osalta voidaan yleisesti todeta, että kilpailuoikeudellisessa oikeuskäytännössä puuttumiskynnys on tällaisissa tapauksissa korkealla ja edellyttää selkeää ylilyöntiä hinnoittelussa.

RAY:n sijoituskorvausten laskentatavan muutos kohdistuu samanlaisena kaikkiin sen yrityskumppaneihin ollen vaiheittain toteutettava. Sijoituskorvausprosentti on koko 2000-luvun pysynyt samana yrityksille maksettavan sijoituskorvausten kasvaessa 76,7 miljoonasta eurosta yli sataan miljoonaan euroon. RAY:n maksama sijoituskorvaus laskentatavan muutoksen jälkeen säilyy edelleen korkeammalla kuin mitä se on esimerkiksi 2000-luvun alussa ollut, eikä vaikutus näin ollen näyttäisi olevan merkittävä.

Ottaen huomioon kohtuuttoman hinnoittelun korkean puuttumiskynnyksen sekä RAY:n sijoituskorvauksen tosiasiallisen muutoksen ja tämän kohdistumisen samanlaisena kaikkiin yrityskumppaneihin, asiassa ei voida pitää todennäköisenä, että kyseessä on kilpailulain 5 tai 7 §:n tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 tai 102 artiklassa tarkoitettu kilpailunrajoitus.

Lisäksi Kilpailu- ja kuluttajavirasto toteaa, että arpajaislaki antaa RAY:lle yksinoikeuden raha-automaattien käytettävänä pitämiseen, eikä kilpailulain toimeenpanolla voida suoraan vaikuttaa rahapelimarkkinoiden kilpailuun. Tämän vuoksi virasto katsoo, että menettelyä ei ole myöskään kilpailuneutraliteetin kannalta perusteita tutkia tarkemmin.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tavoitteena on lainsäädännössä tarkoitettulla tavalla puuttua kansantaloudellisesti merkittäviin kilpailunrajoituksiin, joilla on markkinamekanismin yleisen toimivuuden kannalta selkeästi haitallinen vaikutus, tai jotka ovat laissa selvästi kielletty. Edellä mainittu huomioon ottaen tarkasteltavana olevassa asiassa ei viraston saamien tietojen valossa näyttäisi olevan kysymys tällaisesta tilanteesta. Näin ollen Kilpailu- ja kuluttajavirasto jättää asian tutkimatta.

Viraston päätös asian tutkimatta jättämisestä ei sisällä arviota epäillyn kilpailunrajoituksen lainmukaisuudesta. Mikäli virasto saa uutta tietoa, jonka perusteella on syytä epäillä asiassa käsitellyn toiminnan olevan kilpailulain vastaista, Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi ottaa asian uudelleen käsiteltäväksi.

28.9.2015

Sovelletut säännökset

Kilpailulaki (948/2011) 32 §

Muutoksenhaku

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tässä asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta markkinaoikeudelta kilpailulain 44 §:n mukaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

Lisätiedot

Lisätietoja antaa apulaisjohtaja Valtteri Virtanen, puhelin 029 5053621, sähköposti muotoa etunimi.sukunimi@kkv.fi.

Apulaisjohtaja   Valtteri Virtanen

Kilpailuasiainneuvos   Topi Johansson